

Pohjan neidon nuorempi sisar.

Mutta vielä Ilmarinen lankesi toiseen erehdykseen, josta hänellä ^{niinkään} oli oppia ja hyötyä.

Tavottelessaan personallista ja siiveliistä ~~hän~~ ^{hän} taidellisuutta, meditaessaan talen tietämättömiä puhtistuksen tien ansiotoita, Ilmarinen alkoi tehdä merkittäviä havaintoja unielämänsä suhteen. Samalla tavalla kuin hänelle kosintaretkeläisenä oli tapahtunut — ei ikkää hän tietysti sitä muistanut, — ~~tämä~~ alkoi hänen unielämänsä ^{käydä} ~~taivasta~~ ^{ihmeteltä} ~~taivasta~~ käydä ja sisällönsä rikkeitä. Ja vielä ruukin sääntömuokaus ^{hän} liittyy jürre, joka erinomien hämmästytti Ilmarista, ja joka ~~näytti ennen puhdistuksen tällä puolella~~ ~~(ei ikkää Ilmarinen tätä muistanut)~~. Tämä jürre oli seuraava: ensin Ilmarinen tunsi unissaan, ruukkuessaan olevansa aivan samalla tavalla oma itsensä kuin päivälläkin; hän saattoi tehdä havaintoja, ajatella, hylkää itseään, suorittaa tehoja ja tehdä jürrejä ^{ivaa} kuin valveilla; ja sitten hän lähitellen huomasi omavansa ruumiin samoin kuin päivällä.

240
lähiin, vaikkei se ollut hänen fyysillinen ruumiinsa; tämä
nukkuvan fyysillisen ruumiinsa hän nimittiin joskus suut-
toi' nähdäkin; mutta uusi ruumis, mikä hänellä oli käytet-
tävänään, oli kevyt ja niin hienon hieno, että hän sillä
huomasi osaavansa kumman vaikka seinän läpi; tämä hä-
nen yöllinen käyttövälineensä oli saannakkoinen kuin pi-
säruumis, vieläpä sillä oli samantaiset vaatteet.

Umarinen ei näin^{tyin} seikkoh^{ihin} tuhlan-
sout paljon ajatusta, niin kauan kuin hänellä oli muuta
mielensä; sen johtopäätöksen hän vain veti kokemuksis-
taan, että tammoisessa hienossa yöruumiissa noidat ja tie-
täjät kai "Lapsissa kävivät", tammoista salinetta kai
käyttivät "Loveen langetessaan!"

Mutta kun Umarinen oli väsynyt siveel-
lisen mallikehpoisuuden tavoittelun ja huomannut, että
se oli tyhjää, silloin hänen mielensä kääntyi näihin yöl-
lisiin havaintoihinsa ja hän rupesi niiden johdosta mieli-
timään. "Koska olemuksessani jülee tuommoisia sala-
peräisiä mahdollisuuksia, tahdon ruveta niitä tutkimaan
ja kehittämään. Sillä tiellä ehkä jüksen sen totuuden ki-
män, sen jumalansauhan perille, jota halajän."

Kalevala ei kerro mitään terti valikoh-
tauksesta, näistä Umarisen havainnoista, sillä se olisi realis-
tista esitystapaa ja Kalevala verkoo totuuden vertauskuvien

1) vrt. nimeä Louhi, Loviatar.

241) huntuun. Pyhiä kirjoja saa yleensä lukea niin, että tietää, mitä rivien välillä on poisjätetty.

Kalevala heittäytyy ~~siis~~ ^{heti} keskelle uutta seikkailua ja ryhtyy kertomaan, miten Ilmarinen yritti sisätyönsä etsiä sisältä elämälleen, sisätyönsä nuoremman sisaren eli unityönsä valtiyksellä, toisin sanoen: miten Ilmarinen lähti Pohjolan kosimaan Pohjan emännän nuorempaa tyttäretä:

Petit

Tuop' on seppo Ilmarinen,
Takoja iän-ikäinen
Heitti kultaisten kuvansa,
Oloisen neitosensa;
Piti varaan valkahisin,
Ruskean re'än etehen,
Itse istuvi rekehen,
Kohennakse korjansa,
Sähtäksensä lupasi,
Seli miitti menneksensä
Pyytimähän Pohjolasta
Toista Pohjolan tyttäretä.

Kalevalan kertomuksesta joahteen 38 ^{luvussa} ^{luvussa} Ilmarinen ^{myös} hyvin v. muistaa entisen liittonsa Pohjan tytön kanssa. Louhen ensimmäinen kysymys, kun hän Ilmarisen sa-
kee, koskee tyttärensä, Ilmarisen puolison, eloa ja oloa "mi-
niäni miehelässä, naisena anoppelassa". Mutta onnistakam-
me, että Kalevala ^{näennäisesti} esittää asioiden tapahtuneen yhdessä ja sa-
massa Ilmarisen elämässä, ja silloin esitetään kokonaisu-
kutus vaatii yhtä ja toista semmoista, joka redlistisesti kuvaak-

242)
sestä putoisi pois tai olisi toisenmuotoista. Saamme siis
sivuahtaa runossa ne kohdat, jotka puhuvat Ilmarisen
entisestä puolisosta, ja pyöytelli ~~itse~~ ^{itse} jonäjuonessa.

Kun Ilmarinen pyytää Pohjolan emään
nähti nuorempaa tytärtä puolisokseen, saa hän kieltävän vas-
tauksen; ja kun hän lääntyy tytön itsensä puoleen tee-
vassa, laulaa lapoi lattialta:

Petit

„Neitonen, sinä sisari,
Elä sulho'on ihastu,
Elä sulhon suun pitohon,
Eläki jalkeihin jaloihin!
Sulholl'on seen ikenet,
Revon konkut kormanossa,
Karkun kynnet kainalossa,
Veren juojan veitsi vyöllä,
Jolla pääti piirtelevi,
Selkeä sirettelevi.”

Ja neitonen itse vastaa Ilmariselle:

Petit

„En lähe minä sinulle,
Enkä huoli huutukoille...
Onpa tässä neitosen
Paremmanki miehen verti,
Kaunihimman varren kauppa,
Koremmän korjan täysi,
Paikoille paremmillenkki,
Isommille istuimille,
Ei sepon syysi:si oille,
Miehen tuhonnaisen tulille.”

Mutta Ilmarinen ei hellitä. Hän turvau-
tuu väkivaltaan, kun muu ei auta:

Petit

Saautti tytön samassa,
 Kärrähti keipi-likkinsä,
 Läski tuivokuna tuvasta,
 Riepsahti rekensä luoksi,
 Työnnätti tytön rekehew,
 Kohsahtti korjahansa,
 Läski kohte kulkemahan,
 Valmistui vaestamahan,
 Käsi ohjassa orosen,
 Toinen neien nänneisillä.

Homeriselle ei kuitenkaan koitu mitään iloa tästä väkivaltaisesta teostaan. Pitkin mitken tyttö itkee ja valittaa, sattu ja sadattaa, ja Homerisella on täyppi työ keksii rauhallisia vastauksia tytön heijasevoihin. Kuten he yöksi saapuvat kylään, onkin mies väsynyt ja nukkua siberiän uneen. Ja sillä aikaa

Petit

toinen naista naurattavi
 miehettä unekkahalta.

Aamulla havattuansa Homerinen oivaltti morsiamensa uskottomuuden, ja koska ei hän itsekin vielä ollut ^{tyttöä} ~~morsianta~~ omistanut, sumuttuu hän „morsieeseen morsiameen” ja laulaa hänet „lokiksi luokalle lokottamahan.” Itse hän sitten alla päin, jahoilla mielin matkaa takaisin omille maille.

Kaikessa näennäisessä ja vaikutteisessa realismissään tämä on sattuwa allegoorinen kuvaus Homerisen psykologisista ponnistuksista.

Kun hän unitajanaan jorjykillista tetti pitkin ryhtyy herättämään ruumiissaan uinuvia salpe- räisiä kykyjä ja voimia, antautuu hän leikkiin, josta vii- saat aina ovat ihmislapsia varottaneet. Kuten lapsilat- tialta laulaa, Ilmarinen on vielä tassa suhteessa kuin kas- hu; hänellä ei ole sitä järkeä ja sitä tietoa, millä hän voi- si noita uusia kykyjä hallita. Ja ilman inhimillisen vii- sasta ohjasta jorjykilliset kyvyt ovat todella kuin Pohjan nuorempi tyttö, ilkeitä, omavaltaisia, petollisia. Ne lu- paavat paljon: "meidän nimemme on selvä ja kaukonia- köisyys, valta luonnonvoimien ja ihmisten yli, me viemme sinut jumalien salaisiin neuvotteluihin ja tuomme sinut- le maan päältä kaikki mitä halajat." Mutta ne vievät ihmisen perikatoon, ellei hän ole niiden herra.

Ilmarinen ei ^{#vää!} ~~sa~~ ^{herättämään kykyjä} hallita, mutta hän kuitenkin pelastuu niiden käsistä. Minkä tähden? Sisäisen totuuden ja oikeudenteoton nojalla. Tämä si- säinen tunto on hänellä ~~synnynnäisenä~~ perintönä viikimyksestään. Sen nojalla siis, että Ilmarinen ennen on läpikäynyt suuren henkisen kokemuksen, joka on istu- tanut rakkauden keuhkuun hänen sydämeensä; sen nojalla hän nyt pelastuu ja välttää "jorjykillisyyden vaaran." Kukaan toisin- taan käy niille monille, jotka ilman tämän henkisen koke- muksen taustaa pyrkivät itseen herättämään ylläistal-

Toiselle sivulle

Marinen herätti jyyppillisessä ^{ruumiissaan} ~~juonissaan~~ esim. selvänäköisen ^{ja kuuluisen} äänin, joka on seuraavaa laatua: hänen eteen avautuu tuonela ja kalman valtakunta, jossa kuolleet ikävissäan tai tuuskissan asuvat; nämä ryntäivät nyt kaikkei hänen luokseensa, mikä mitakin apua pyytävien; toisella on jokin asia järjestettävänä maailmalla ja ~~he~~ pyytävät Marisen myötävaikutusta; toisella on haku vielä tuntea ~~hätää~~ ruumiillisia nautinnontunteita ja hän reukoilee Marista polvilleen, että tämä edes hetkeksi lainaisi hänelle ruumiistaan; toisella on tubala olla tuonelassa ja pyytää, että Marinen auttaisi häntä sieltä pois pääsemään. Pitkin päiviä näitä onnettomia kerääntyä Marisen ympärille eivätkä anna hänelle hetken rauhaa. Hänen sydämensä uhkua sääliä ja hän koettaa poloisia auttaa, mutta huomaa pian, että tämä on mahdotonta: ensiksi avunpyytäjien paljonuden takia, toiseksi sentähden, että hänen oma oikeuden tunteensa usein joutuu ristiriitaan heidän vaatimustensa kanssa. Ja kun hän ei keittänyt, he useinkin kiroavat häntä ja koettavat häntä monella tavalla kiusata!

„Mihin olenkaan joutunut!“ hän itsekseen huudahtaa, paholaisten seuran! Mitä minun on tehtävä?“ ja silloin hän ymmärtää, että vielä onkin hänen omassa selvänäköisyydessään, ja siinänsä koko voimalla hän ~~on~~ koettaa siitä vapautua, loivuttaa sitä itsestään pois, ja siinä onnistuu.

~~Hän siinä onnistuu.~~

245) lisää voimia! 1) vauhti!

Ilmarinen, joka ^{on} ^{sielu} rakkaudelle vihitty, ei voi joutua paken valtaan. Vrehtyö hän saattaa, ja tämäkin kokemus on kova, mutta kadon hetkellä hänen intuitio-
nimm hänet pelastaa. "Tapanko ^{teidät} ~~semit~~?" hän ensin aj-
telee, saatuaan silmänsä auki. "Ei" hän vastaa its-
elleen, "ei vakivaltaa toluuden miekalla. Lauluja
~~teidät~~ vain pois tajunnastani ja muistostani" (38:
262-286). Hän hylkää unitajunnen houkutukset
ja palaa rauhaan tuttuun päivätapantaansa.

Kotimatkalla Väinämöinen tulee tiellä
vastaan ja kysyy kienolla ivalla:

Petit {
"Veli seppo Ilmarinen!
Mianne heitit naisen nuoren,
Kunne kuulun morsiamen,
Kun sa tyhjänä tulitki,
Aina naiselta ajjelet?"

Mutta Ilmarinen vastaa harmistu-
neena laulaneensa "mökoman naisen mere, luo'olle
lohiksi".

Ja nyt on aivan kuin lukijamme olevien
välestä vähän muutama. Väinämöinen, viisas tietäjä,
mestari tulee vihdoinkin kamppailun sieteen luokse
ja puhuu sille, ei ivalla, vaan sääliillä: "oi se elu,
yhäkö luulet yksin käyväsi? Etkö josa silmiäsi auki

Viisau alle

1) Tässä yhteydessä ~~muut~~ tekee mielemmme toista, mi-
tä J. Krohn kirjassaan "Suomen suvan pakanallinen ju-
somalainpuhe" kertoo vohakein tunosta (tietäjästä, noidasta):
"Muutenkin voi kuka tahansa tekeytyä tunoksi, joka vaan
kykenee hankkimaan itselleen siihen tarvittavat tiedot. Ne
ovat saatavat itse haltijoilta, jotka ilmestyvät öisin vanhan ukon
haahmossa, joihin kauhtanaan puettuna. Tunon mahti ei
ole kaikilla sama, se vaihtelee sitä myöten, kuinka voima-
kas haltija hänelle on ollut opettajana, osaksi se myös riip-
pim oppilaan omasta vastaanottavaisuudesta. Etevin opetus
on se, jonka Inmar, ylijumala antaa. Inmar ilmestyy
noidankokoukselle yöllä toinen, täysin oppinut tuno seu-
rassaan ja kuljettaa häntä kaikenlaisiin kummallisiiin paik-
koihin, koko ajan soittien kannetta, ettei häntä peloitain.
Viimeksi jumala vie hänet ärettömän leveän joen luo, jon-
ka ylä on jännitelly kantelen kielillä. Näillä kielillä
pitää hänen hyppäjä ja tanssia; niin usein kuin hän
niiltä putoaa, hän menettää osan vastaanotet-
vastaan. Mahtavin tuno tulee siitä, joka heidän
tämän koetuksen horjuttamatta kertaakaan. (Siv. 101.)

246/
sille toiseikalle, että oikea Pohjan tyttö jo on sinun
omasi? Etkö muista, että viettäneesi häitä Pohjolassa?
Etkö tiedä, että ~~sinä~~ jo olet yhti korkeamman itse-
si kanssa? Katso: johan olet Pohjolassa käynyt, johan
olet Sammon takonut!"

Ja Väinämöinen kysyy Ilmariselta:

Petti {
"Veli seppo Ilmarinen,
"Mit' olet jahoilla miehin,
Kahta kallella kypärin
Pohjolasta tullessasi?
Miten Pohjola-elävi?"

Ilmarisessa heräävät muistot jo hän vuo-
taa: "Todella, sisätajuntani salama ilmaston kaikki on
hyvin, sillä sinä totunden tieto quille eikä uuitajun-
nan psyyhillisyydessä" — Kalevalan sanoilla:

Petti {
"Mi on Pohjolan elä!'
Siell' on Sampo jauhamassa,
Kivjokausi kallumassa:
Päivän jauhoi syötäviä,
Päivän toisen syötäviä,
Kolmannen kotipitoja.
Jotta sanon, kun sanonki,
Viellä kerta hertaelen:
Mi on Pohjolan elä,
Kun on Sampo Pohjolassa!
Siin' on kyntö, siinä kylvö,
Siinä karvo kaikenlainen,
Siinäpi ihminen onni."

"No niin," huomauttaa takai Väinämöinen, "etkö sinä nyt ymmärrä, veli Ilmarinen, että Sampo se on Pohjolasta haettava! Oikeat siunlla aiheet oli, kun jorjykillisiä kyhyjäsi repesit he-
rättämään, mutta menetelmäsi oli väärä. Ei enis-
vaan sisätajunnasta on Sampo haettava, eikä päi-
vaisen unitajunnau, vaan salaisen avulla!"

Ja hän viskkaa Ilmariselle runon

sanoilla:

Petit { "Ohoh seppo Ilmarinen,
Lähtekäimme Pohjolan
Hlyvän sammon saa'antahan,
Kirjokannen katsantahan!"

Se on: nyt on tutkittava sisätajuuta ja salainen, näkymätön maailma. Näkyvaisen maailman syvän elämänlain on Ilmarinen jo löytänyt, mutta näkymätön maailma on vielä tutkinnatto-
mana hänen edessään. Ja näkymättömässä maail-
massa yksin jukee tiedon ja vallan salaisuus:
Sampo.